

78 ปี อภินิหารไทย

78 ปี อาจารย์ป่วย

จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการดำเนินงาน

จัดงานวันคล้ายวันเกิด 78 ปี

ศาสตราจารย์ป่วย อิงภากรณ์

9 มีนาคม 2537

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สนับสนุนการจัดทำ E-Book โดย โครงการ Open School

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

ประวัติ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ เกิดเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๔๕๙ ที่ตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร บิดาชื่อ นายซา เป็นชาวจีนอพยพเข้าเมืองไทย มีอาชีพขายส่งปลา มารดาชื่อ นางซาเซ็ง มีเชื้อไทย-จีน ครอบครัวมีนายซาและนางซาเซ็งมีบุตร ๗ คน ชาย ๕ คน และหญิง ๒ คน นายป๋วยเป็นบุตรคนที่ ๔

เมื่อนายป๋วยอายุ ๑๐ ขวบ บิดาได้ถึงแก่กรรม จึงตกเป็นหน้าที่ของมารดาต้องเลี้ยงดูบุตรธิดาทั้งหมด นายป๋วยเข้าศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกภาษาฝรั่งเศส ทำคะแนนได้ดีเยี่ยมในวิชาภาษาฝรั่งเศสและคณิตศาสตร์ เมื่อจบการศึกษาในปี ๒๔๗๕ นายป๋วยได้รับเลือกเป็นครูสอนหนังสือที่โรงเรียนอัสสัมชัญ นายป๋วยเริ่มอาชีพครูเมื่ออายุ ๑๗ ปี ได้รับเงินเดือน ๔๐ บาท (เสมียนพนักงานที่รับราชการสมัยนั้นได้รับเงินเดือนขั้นต้น ๑๕ บาท) นายป๋วยแบ่งให้มารดาเดือนละ ๓๐ บาท และเก็บไว้ใช้ส่วนตัว ๑๐ บาท

นายป๋วยเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง โดยยังเป็นครูอยู่ และได้ปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิตปี ๒๔๘๐ จึงเริ่มอาชีพใหม่ โดยเป็นล่ามให้กับอาจารย์ฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี ๒๔๘๑ เมื่อนายป๋วยอายุ ๒๓ ปีได้สอบแข่งขัน และได้ทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อทางเศรษฐศาสตร์และการคลังที่ London School of Economics ของมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่งในปี ๒๔๘๔ ทำให้ได้รับทุน Leverhulme Studentship เพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาเอกทันที

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง นายป๋วยเข้าร่วมขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย อังกฤษ โดยอาสาสมัครเข้าทำงานใน British Army Pioneers Corps ทำงานติดต่อระหว่างไทยกับสัมพันธมิตร ใช้ชื่อรหัสว่า "ซิ้ม" นายป๋วยเข้าประเทศไทยโดยกระโดดร่มลงที่ชัยนาทและถูกเจ้าหน้าที่จับกุมนำส่งตัวเข้ากรุงเทพฯ งานสำคัญครั้งนี้คือ การติดต่อส่งข่าวทางวิทยุให้ฝ่ายสัมพันธมิตร นายป๋วยได้ทำหน้าที่นี้จนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๔๘๘ จึงได้รับอนุญาตให้กลับอังกฤษและได้รับการเลื่อนยศเป็นนายพันตรีแห่งกองทัพอังกฤษ

ณ ประเทศอังกฤษ นายป๋วยได้เขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเกี่ยวกับการควบคุมตึก เริ่มเขียนปี ๒๔๘๙ และสอบปากเปล่าเสร็จปลายปี ๒๔๙๑ แต่มรสุมทางการเมืองทำให้เลื่อนเวลา รับปริญญาเอกเป็นปี ๒๔๙๒ นายป๋วยได้แต่งงานกับ นางสาวมาร์กาเรต สมิธ มีบุตรชายรวม ๓ คน

นายปวยเข้ารับราชการในกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ในปี ๒๔๙๒ และดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของสภาเศรษฐกิจแห่งชาติในปี ๒๔๙๖ เมื่อดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ได้ ๗ เดือนเศษ เนื่องจากไม่ยอมดำเนินนโยบายสู่ตามลมจึงต้องออกจากตำแหน่งนี้ไปในปี ๒๔๙๙ นายปวยต้องเผชิญกับอำนาจมืดและอิทธิพลทางการเมือง ทำให้ต้องจากประเทศไทยไปรับตำแหน่งที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจการคลังประจำสถานเอกอัครราชทูตไทยในอังกฤษ ระหว่างนี้ได้มีส่วนช่วยให้ไทยขายดีบุกและยางพาราแก่อังกฤษและประเทศในยุโรปได้มากขึ้น เมื่อไทยได้เข้าเป็นสมาชิกสภานานาชาติระหว่างประเทศ นายปวยได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประเทศไทย และได้รับเลือกเป็นประธานสภานานาชาติระหว่างประเทศในปี ๒๕๐๑-๒๕๐๒

ปี ๒๕๐๑ นายปวยได้รับแต่งตั้ง

เป็นผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และในปี ๒๕๐๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอีกตำแหน่งหนึ่ง ปลายปี ๒๕๐๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย อยู่ในตำแหน่ง ๑๒ ปี โดยได้ขอลาออกหลายครั้งหลายคราแต่ไม่ได้รับอนุมัติ นายปวยได้เสริมสร้างความมั่นคงให้เกิดแก่ระบบการธนาคารพาณิชย์ และสิ่งสำคัญกว่าอื่นใด คือได้ป้องกันนักการเมืองมิให้เข้าไปใช้อิทธิพลในการกำหนดนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ นายปวยยังดำรงตำแหน่งในหน่วยงานและคณะกรรมาธิการที่สำคัญอีกหลายชุด ทำงานอุทิศตนให้แก่บ้านเมืองจนได้รับรางวัล รามอน แมกไซไซ ในปี ๒๕๐๘

นายปวยรับตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในปี ๒๕๐๗ ได้ปฏิรูปรองานสำคัญ ๒ ด้าน คือ การปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี และการผลิตอาจารย์ ซึ่งเป็นผลให้จำนวนอาจารย์ประจำในคณะฯ ซึ่งมีเพียง ๔ คน ในปี ๒๕๐๗ เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๙๐ คน ในปีการศึกษา ๒๕๑๘ นอกจากนั้นได้เริ่มหลักสูตรปริญญาโท ซึ่งสอนเป็นภาษาอังกฤษ และริเริ่มโครงการบัณฑิตอาสาสมัคร

สิ่งที่นายปวยย้ำอยู่เสมอคือ ความเป็นธรรมในสังคม และเสรีภาพของประชาชน นายปวยต้องการเห็นเมืองไทยเปลี่ยนแปลงโดยสันติวิธี และยึดหลัก "ธรรมคืออำนาจ" มิใช่ "อำนาจคือธรรม" ดังจะเห็นจากพฤติกรรมส่วนตัว และข้อเขียนในจดหมาย "นายเข้ม เย็นยิ่ง" และบันทึกประชวรธรรมโดยสันติวิธี จากข้อเขียนนั้น ทำให้นายปวยต้องไปสอนหนังสือ ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ แต่ถึงกระนั้น เสียงข่มขู่เอาชีวิตก็ยังไม่ถึงประเทศอังกฤษ จึงได้ลาออกจากคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่ปรึกษากระทรวงการคลัง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๕ หลังตุลาคม ๒๕๑๖ นายปวยได้กลับมาเป็นอาจารย์พิเศษประจำคณะเศรษฐศาสตร์ และรับตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ต่อมาเมื่อ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ นายปวยได้เผชิญกับมรสุมทางการเมืองอีกครั้ง จึงได้พำนักอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ จนถึงปัจจุบันนี้

คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดา ถึงเชิงตะกอน

ป่วย อังภาภรณ์

เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ ได้รับความเอาใจใส่ และบริการอันดีในเรื่องสวัสดิภาพของแม่และเด็ก

ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ของผมมีอยู่ และแม่จะต้องไม่มีลูกที่หนัก

พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกต้องกฎหมายหรือธรรมเนียมประเพณีหรือไม่สำคัญ แต่สำคัญที่พ่อกับแม่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขทำความอบอุ่นให้ผมและพี่น้อง

ในระหว่าง ๒-๓ ขอบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโตในระยะที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผมได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์

ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้รู้คุณธรรมแห่งชาติ ถ้าผมมีสติปัญญาเรียนชั้นสูง ๆ ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวยหรือจนจะอยู่ในเมืองหรือชนบท แร้นแค้น

เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่าตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม

บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่ จะต้องมิขี้อมิแป ไม่มีการข่มขู่กดขี่ หรือประทุษร้ายกัน

ประเทศของผมควรจะมีความสัมพันธ์อันชอบธรรมและเป็นประโยชน์กับโลกภายนอกผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความคิดและวิชาของมนุษย์ทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาสรับเงินทุนจากต่างประเทศมาใช้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

ผมต้องการให้ชาติของผม ได้ขายผลิตภัณฑ์แก่ต่างประเทศด้วยราคาอันเป็นธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นชาวนาชาวไร่ผมก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควรสำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กู้ยืมเงินมาขายงาน มีโอกาสวิธีทำกินแบบใหม่ ๆ มีตลาดดีและขายสินค้าได้ราคายุติธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นกรรมกร ผมก็ควรจะมีหุ้นส่วน มีส่วนในโรงงาน บริษัท ห้างร้านที่ผมทำอยู่

ในฐานะที่ผมเป็นมนุษย์ ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ก็ได้ โดยไม่ต้องทนรบกวนจากการโฆษณาชวนเชื่อ

ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันโรคแก่ผมอย่างฟรี กับบริการการแพทย์ รักษาพยาบาลอย่างถูกต้องดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอหาพยาบาลได้สะดวก

ผมจำเป็นต้องมีเวลาว่าง สำหรับเพลิดเพลินกับครอบครัว

ครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชอุ่มสามารถมีบทบาทและชมศิลปะ วรรณคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่าง ๆ เทียวงานวัด งานลอยกระทง งานนักษัตรฤกษ์ งานกุศลอะไรได้พอสมควร

ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ น้ำบริสุทธิ์สำหรับดื่ม

เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้หรือได้แต่ไม่ดี ผมก็จะขอร่วมมือกับเพื่อนฝูงในรูปของสหกรณ์ หรือสโมสร หรือสหภาพ จะได้ช่วยซึ่งกันและกัน

เรื่องที่ผมเรียกร้องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกร้องเปล่า ผมยินดีเสียภาษีอากรให้ส่วนรวมตามอัตรา

ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนในสังคมรอบตัว ผมต้องการมีส่วนในการวินิจฉัยชี้ขาดทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมียผมก็ต้องการโอกาสต่าง ๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคนควรจะได้รับความรู้และวิธีการวางแผนครอบครัว

เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควรได้ประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ ๆ อย่างบ้า ๆ คือตายในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษ

เมื่อตายแล้ว ยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เก็บไว้ให้เมียผมพอใช้ในชีวิตของเธอ ถ้าลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้เลี้ยงให้โต แต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้นรัฐบาลควรเก็บไปหมด จะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคนอื่น ๆ บ้าง

ตายแล้ว เผาผมเกิด อย่าฝัง คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัยและทำกิน และอย่าทำพิธีรดองในงานศพให้วุ่นวายไป

นี่แหละคือ ความหมายแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่ควรให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่อุตสาหอ่านมาจนจบ ขอความสุขสวัสดิ์และสันติสุขจงเป็นของท่านทั้งหลาย และพระท่านกล่าวไว้ดังนี้ เกี่ยวกับความสุขสวัสดิ์

“เราตถาคตไม่เห็นความสุขสวัสดิ์อื่นใดของสัตว์ทั้งหลาย นอกจากปัญญา เครื่องตรัสรู้ ความเพียร ความสำเร็จอินทรีย์ และความเสียสละ”

บันทึกจากใจ

ครุณวาลนอย ทิมกุล

กับสถานรับเลี้ยงเด็กยากจน

319 หมู่ 1 ซอยจัสสร ตรงข้ามโรงงานแก้ว เขตราชบุรีบูรณะ กทม. 10140

บันทึกจากใจ
ครูนวลน้อย ทิมกุล
กับสถานรับเลี้ยงเด็กยากจน

โครงการดำเนินงานของครูเริ่มต้นมาจาก ศูนย์มาจากการไม่มีอะไรเลย แต่ทำขึ้นด้วยใจรักและความมุ่งมั่น มาจากความรู้สึกที่ผูกพันและอยากช่วยเหลือเด็ก เป็นภาพสะท้อนจากชีวิตของตัวเอง เมื่อเป็นเด็กค่อนข้างขาดไปเสียทุกอย่าง สภาพชีวิตในยามเด็กมีความอยากได้อะไร มี อยากกิน ดังนั้นจึงจับงานด้านนี้ขึ้นมา ช่วงแรกก็ทำไปหิ้ง ๆ ที่ชีวิตเรายังไม่พร้อมที่จะทำ

เมื่อราวปี 2523 ได้ป่วยเป็นโรคกระดูกสันหลังทับเส้นประสาท ซึ่งก็คงเกิดจากการที่เราทำงานหนักมาตลอด ตักน้ำ พรวนดิน แบกหามทุกอย่าง รับจ้างทำมาทั้งสิ้น การรักษาของแพทย์ก็คือการผ่าตัดดึงกระดูกขึ้น หลังจากการผ่าตัดฟื้นฟูจากยาสลบ ร่างกายอ่อนล้าจากเอดลงมากก็เสียสภาพไปกลายเป็นอัมพฤกษ์ครึ่งตัว ชีวิตช่วงนั้นจึงลำบากมากเจียนจะเท่ากับการตายทั้ง เป็นเหตุทุกข์และท้อแท้กับชีวิตมาก ภายหลังจากพยายามรักษาโดยยาและกายภาพบำบัด จนเห็นว่าไปรักษาที่โรงพยาบาลไม่ไหวแล้ว ลู้ค่าใช้จ่ายไม่ไหว จึงขอมหอกลับมานอนรักษาและทำกายภาพบำบัดเองที่บ้าน

ขณะนั้นเงินทองก็หมดไปกับการรักษาตัว เข้าขึ้นมาเมื่อสามี่จะไปทำงาน เขาก็อุ้มจากบ้านขึ้นบนลงมานอนอยู่ใต้ถุนบ้าน โดยจ้างเด็กอายุ 8 ขวบ ไว้คอยหยิบของให้ และช่วงนั้นเป็นช่วงที่เราเริ่มมีโอกาสนพบปะเด็ก ๆ ที่ทะเลนอน ๆ กันอยู่มากมายเป็นกลุ่ม ๆ พี่จูงน้องบ้าง กะเตี้ยต๋องใส่เอดบ้าง เนื่องจากพ่อแม่ไปทำงานเป็นกรรมกรในโกดัง เด็ก ๆ ก็เที่ยวเล่นลุยโคลน ทาปลา จับตักแตน และที่สำคัญคือ ขโมยผลไม้ตามสวนซึ่งเจ้าของสวนใหญ่จะเอาไม้ไล่ตีหรือใช้หนังสะตักไล่ยิง แต่เมื่อเด็ก ๆ เหล่านั้นเข้ามาขโมยผลไม้ในสวนที่บ้านเรา เขาจะใช้ไม้ฟาดหรือสอย พอผลไม้ร่วงก็จะเก็บและวิ่งหนี ถ้าเราเห็นก็จะตะโกนว่ามานี่หน่อยจะเก็บให้ ครั้งแรกเขาก็ไม่กล้าเข้ามา ไม่เชื่อใจว่าเราจะให้เขาจริง เราให้เด็กที่ว่าจ้างไว้หยิบของเก็บผลไม้ออกไปให้เขา ทีนี้เขาก็เชื่อแล้วว่าเราไม่ว่าเขาและยินดีที่จะให้พวกเขาเก็บผลไม้กิน

เขาก็เริ่มเข้ามาหาเราอย่างเป็นมิตร เราก็จะสอนว่าอย่าขโมยอย่าทำเช่นนั้นมันไม่ดี ถ้าอยากได้อะไรก็ต้องขอเจ้าของเขา เมื่อเด็ก ๆ เห็นเราใจดีและเป็นมิตรกับพวกเขา

บ้านเราจึงเป็นแหล่งชุมนุมของเด็ก ๆ จาก 4 คน ที่กะเดียน้องมาชโมยชมพู พอรุ่งขึ้นเป็น 7 คน 8 คน เมื่อรู้ว่าเราใจดีและให้เขา และก็เพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน

เราก็มีเพื่อนที่จะพูดคุยด้วย ชีวิตเราซึ่งค่อนข้างเงิบเหงาแห้งแล้งมีความสุข สดชื่นมากขึ้น ขบขันกับคำพูดทางอีสานที่เด็ก ๆ ใช้พูดคุยกัน เราก็จะร่วมสอนให้เขาพูดและเรียกอะไรหลายอย่างให้เป็นภาษาทางภาคกลางได้ถูกต้อง เริ่มเล่านิทานให้พวกเขาฟัง เขาสนใจที่จะนั่งฟังอย่างเงิบกริบ จากนิทานเล่าเป็นนิทานอ่านซึ่งเราก็ไม่มีหนังสือนิทานมากนัก ก็ได้จากที่มันแทรกอยู่ใน "นิตยสาร" ติดมากับถุงกล้วยแขก และบางครั้งก็อาศัยนิทานอีสปซึ่งเราเคยเรียนมาเขียนลงสมุดและอ่านให้เขาฟังซึ่งเด็ก ๆ สนใจและเริ่มที่จะอยากอ่านได้เองบ้าง

ความนึกคิดที่จะสอนหนังสือให้พวกเขาจึงเริ่มเกิดขึ้นในใจ ซึ่งระยะนั้นก็ยังไม่เดินไม่ได้ แต่ลุกขึ้นนั่งได้แล้ว ก็อาศัยพวกเด็ก ๆ แถว ๆ บ้านที่โตรุ่นหนุ่มและลุงแก่ ๆ ก็ช่วยกันตอกโต๊ะและเก้าอี้ โดยเก็บเศษไม้จำฉาที่เขาทิ้งแล้วจากโรงงานแก้วมาตอกเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมและเก้าอี้ยาว ๆ พอนั่งได้ ช่วงแรกเด็กยังไม่ต้องเขียน เราสอนโดยเขียนให้เด็กดู สอนโดยการเขียนบนโต๊ะไม่ใช่เขียนที่กระดาน เพราะยังเขียนไม่ได้

ด้านอาหารก็ให้เด็กนำมากินกันเอง ซึ่งดูแล้วก็ห่อเหี่ยวใจเพราะมีเพียงข้าวเหนียวก้อนแข็ง ๆ กับไข่ต้มหรือปลาปิ้งตัวเล็ก ๆ เขากินกันได้เพราะเขาชินกับอาหารเช่นนั้น และมีเด็กหลายคนที่ไม่ค่อยมีอาหารมากินเลย เราก็ต้องใช้วิธีชื้อก๋วยเตี๋ยวมา 1 ถ้วย หรือ 2 ถ้วย ตามแต่ที่มีและมาเจียดแบ่งกันให้กับเด็กที่ไม่ค่อยมีอาหารมากิน โดยเราก็กินในส่วนแบ่งนั้นด้วย เราอยู่ในสภาพเช่นนั้นนานถึง 1 ปี กับ 9 เดือน

เราค่อย ๆ ทรงตัวขึ้นได้บ้างแล้ว ช่วงนี้จึงมีโอกาสน่าจะยื่นสอนพวกเด็ก ๆ โดยใช้กระดานดำเช่นครูตามโรงเรียน ชื่อไม้อัดเก่า ๆ จากชาวบ้านมาได้ 1 แผ่น ชื่อสีด้ามทาแล้วจึงติดขึ้นเป็นกระดานดำ แต่ก็ยังมีปัญหาอีกเพราะไม่มีชอล์กจะใช้เขียนกระดาน จะชื้อนิดหน่อยเขาก็ไม่มีแบ่งขาย ต้องชื้อเป็นกล่อง ซึ่งก็หลายบาทอยู่ จึงใช้วิธีให้เด็กที่เป็นนักเรียนแถวนั้นไปขอเศษหางชอล์กจากโรงเรียนมาให้

ต่อมาเริ่มเดินได้บ้าง จึงได้ทำทุกอย่างให้ดีขึ้นเป็นกิจจะลักษณะมากขึ้น ให้คล้ายกับโรงเรียนทั่ว ๆ ไป โดยมีกำหนดเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน แต่ก็ผิดแผกจากโรงเรียนทั่วไป คือบางที่ตี 5 ครั้งเด็กนักเรียนก็จะมาแล้ว และบางที่กว่าเด็กจะกลับก็ 3-4 ทุ่ม แล้วแต่พ่อแม่

ผู้ปกครองจะเลิกงานแล้วมารับ การดำเนินงานช่วงแรกนั้นก็เต็มไปด้วยปัญหาอันเกิดจากการขาดแคลน อาหารที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก 20 กว่าคนต่อข้าว 1 หม้อ ไข่ 2-3 ฟอง ใช้ผิดรวมกัน หมูไม่มีใส่เพียงซอสแดงกับน้ำตาล น้ำปลา ชูรส ซึ่งค่อนข้างจะเป็นสูตรสำเร็จในการจ่าย คือ

ถ่าน	1 ถู	4.00	บาท
ไข่	2 ฟอง	2.50	บาท
ซอสแดง		1.00	บาท
ชูรส		0.50	บาท
มันหมู	1 ถู	2.00	บาท
น้ำตาลทราย	1 ถู	1.00	บาท

เราจะใช้อาหารสูตรนี้มานานมากเนื่องจากภาวะความขาดแคลน ความขาดแคลนมีมากขึ้น เพราะจำนวนเด็กทวีมากขึ้น ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ผลไม้ในส่วนที่เราอาศัยเก็บขายเพื่อมาซื้ออาหารและของใช้อื่น ๆ ก็ทยอยทรอลง โตไม้ทันเก็บขาย หนทางหารายได้เสริมก็คือการรับเสื้อผ้าจากข้างบ้านมาซัก เราก็ซักช่วงที่เราให้งานเด็กทำอยู่ เราก็รับซักผ้าชิ้นราวตาก กลางคืนก็จะรับชิ้นตัวต่อพลาสติก ซึ่งต่อเป็นตัวการ์ตูนเล็กและใส่ในถุงขนม เขาก็นำไปคืนพร้อมกับรับของใหม่มาทำ คืนหนึ่ง ๆ ก็ทำได้ค่าแรงประมาณ 20 บาท ต่อการบรรจุท่อ 1 อ่างใหญ่ ๆ เข้าชั้นเมื่อทำเสร็จเอาของไปส่งเราก็จะได้ 20 บาท มาซื้อกับข้าวทำกินกัน

ส่วนรายได้ที่จะได้จากเด็กนั้น ช่วงแรกเมื่อเราเริ่มจัดทำทุกอย่างให้เป็นแบบแผนขึ้น ก็ขอเก็บจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กเพื่อจัดซื้อสมุด ดินสอ และอาหาร โดยขอเก็บเดือนละ 50 บาท แต่ก็ต้องเลิกล้มเพราะเมื่อถึงเวลาต้องชำระเงินปรากฏว่าเด็ก ๆ หายตัวไปหมด เนื่องจากพ่อแม่ไม่สามารถจ่ายได้ พ่อแม่เด็กเป็นกรรมกรที่มีรายได้เป็นรายวันและเขาก็ใช้หมดไปทุกวัน พอสิ้นเดือนที่ต้องชำระเงินก็ไม่มีเงิน

เมื่อทราบปัญหาเป็นเช่นนั้น เราก็เปลี่ยนเก็บเป็นรายวัน ๆ ละ 3 บาท ช่วงนี้ก็มีพ่อแม่เด็กมาฝากเด็กมากมาย แต่พ่อแม่เด็กส่วนใหญ่ก็คงเหมือนเดิม วันละ 3 บาท บางทีก็ไม่มีให้ก็ขอติดไว้ก่อน พຽ່ງนี้เอา พຽ່ງนี้เอาเนะ พอรวมเข้าเป็นหลายวันก็ไม่ให้แล้ว และก็จะไม่ให้ลูกมาเพราะอายุครุบ่าง เกรงใจบ่าง

แต่เด็กเมื่อเคยมาอยู่มากก็อดไม่ได้ที่จะมาหาเรา พ่อแม่ไปทำงานก็มาขึ้นเกาะ
อยู่นอกเรือ เราก็ให้เข้ามาอยู่มากอีก และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทั้งแม่และเด็กเพื่อไม่ให้เด็กต้องอาย
ที่พ่อแม่ไม่มีเงินให้ครู ติดค้างครู แล้วต้องหลบหน้า เราก็เลยออกกฎว่า

วันไหนมีก็ให้วันไหน ใครไม่มีก็ไม่ต้องให้ ไม่ต้องมาติดค้าง ก็เป็นกฎเกณฑ์ที่ดำเนินมา
จนทุกวันนี้คือสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบากอันเกิดจากการขาดแคลน

นอกจากนี้ สภาพอันยากลำบากที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วม คือบริเวณที่เราเลี้ยงเด็ก
ซึ่งใช้ได้ก่อนนั้นเป็นที่ต่ำพื้นปูนไว้เพียงนิดเดียว รอบ ๆ ก็เป็นดินโคลน เวลาหน้าน้ำเซต
ธนบุรีสมัยก่อนนั้นน้ำจะท่วมหนักตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมจนถึงมกราคมนั้น บริเวณที่เลี้ยงดูและสอน
หนังสือเด็กจะถูกน้ำท่วมหมด เราต้องเอาโต๊ะมาต่อชิดกันให้เด็กอยู่บนโต๊ะ ตัวเองก็ต้องแช่อยู่ใน
น้ำไม่ว่าจะทำกับข้าวหรือสอนหนังสือ นับเป็นสภาวะที่ลำบากมาก พอจะเริ่มทำกับข้าวก็ต้องวิ่งไป
หัวสวนเพื่อดูว่าวันนี้น้ำไหลแรงไหม ถ้าน้ำไหลแรงก็แสดงว่าเดี๋ยวน้ำจะต้องท่วม เราจะต้องรีบทำ
กับข้าวอย่างรวดเร็ว ทำพวกอาหารแห้ง ๆ เพราะจะต้องกินกันอยู่บนโต๊ะ ถ้าเป็นพวกต้ม
พวกแกงจะกินไม่ได้เพราะจะชนกันทั้งหมด

น้ำจะขึ้นท่วมเร็วมากบางที่ยังมัดข้าวมัดอยู่บนเตา น้ำท่วมถึงแล้ว ต้องยกเตาหนี
ไกลพอสมควร ต้องรีบให้เด็กช่วยเก็บรองเท้าเก็บสมุดหนังสือ บ่อยครั้งที่เก็บไม่ทันเปียกน้ำหมด ใน
บริเวณที่เลี้ยงเด็กจะไม่มีเนื้อที่เหลืออยู่เลย น้ำจะท่วมหมด บางที่ต้องยกเตาไปทำกับข้าวที่บันไดซึ่ง
สูงหน่อย หรือบางครั้งก็ต้องทำกับข้าวหน้าห้องส้วมเพราะพื้นสูงพื้นน้ำ

แต่ที่ลำบากมาก ๆ คือเมื่อน้ำท่วมส้วมจะระบายของเสียไม่ได้เพราะน้ำเอ่อท่วมหมด
มันไหลลงไม่ได้ เด็กก็อึกันทั้งวัน พอเด็กอึออกมาเราก็ต้องเข้าช้อนอึใส่ถุงพลาสติกผูกปากและโยน
ลงท้องร่องในสวน วันหนึ่ง ๆ จะตักอึถึงประมาณ 20 ถุง ใส่ทุกวันจนท้องร่องเต็มหมด จนวันหนึ่ง
สามีไปเห็นอึเต็มท้องร่องก็ตกใจถามว่าอึอะไร ก็เล่าให้เขาฟัง เขาก็บอกว่าเธอทำอย่างนั้น
ไม่ได้นะ

เราก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ไปติดต่อขอความกรุณาจากสำนักงานเขตให้เขามาช่วยดู
ส้วมเขาก็ไม่มา ติดต่อขอความกรุณาไปที่สำนักสวัสดิการสังคมของ กทม. เขาส่งคนมาขึ้นดูที่หน้า
ประตู เขาไม่กล้าเข้ามาเพราะน้ำท่วม คงกลัวสกปรก ยืนคุยกับเรา เราก็พูดถึงความเดือดร้อนที่
เป็นอยู่ให้เขาฟัง เขาก็บอกเออน่าเห็นใจเดี๋ยวจะไปรายงานผู้ใหญ่ให้ แล้วก็จากหายไปเหมือนที่

เขตของเรา คือมาตุ ๆ ร้องว่าน่าเห็นใจแล้วก็จากไปเลย เราก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ใส่ถุงทิ้งใน
ห้องร้องสวนจนเต็มหมด ก็เลยเปลี่ยนเป็นตักใส่กระป๋องนมผงที่เราใช้หมดแล้ว ซอกจากข้างบ้าน
มาบ้าง พอเด็กอีกก็เข้าไปตักใส่กระป๋องไว้ ตักรวมกันแยะ ๆ แล้วก็ปิดฝาไปตั้ง ไว้ในสวน ตั้งไว้เต็ม
ไปหมดหลายใบ

มีเรื่องซำก็คือในสวนที่เราเอากระป๋องอิไปวาง ไว้มันก็มีหญ้าและต้นไม้คลุมรุงรัง
อยู่มาวันหนึ่งกลางวันแดดเปรี้ยงก็ได้ยินเสียงบึ่งบึ่งติดกัน ช่วงนั้นกำลังฮือฮาเรื่อง เด็กนักเรียน
ขว้างระเบิดขวดกัน ก็ตอนเด็กเข้ามาหลบอยู่ใต้โต๊ะเรียนกลัวจะถูกสะเก็ดระเบิดเสียง บึ่ง ๆ
ดังอยู่สัก 3-4 ครั้ง พอสงบเราก็ไล่ไปมองที่ทิวสวนซึ่งเป็นจุดที่เกิดเสียงที่ไหน ได้กลิ่นหึ่งเลย
จึงฆ่าตัวเองเข้าใจผิดเสียแล้ว อ้ายที่บึ่ง ๆ นั้นคือแก๊สที่อัดอยู่กระป๋องที่เราบรรจุอิไว้ มันระเบิด
ขึ้นมาเหม็นคลุ้งไปหมดเลย

ความยากลำบากจากสภาวะน้ำท่วมยังไม่หมด หนึ่ตะขาบ หนึ่งู นั้นก็เรื่องหนึ่ง อีก
เรื่องหนึ่งที่ลำบากยิ่งก็คือเราต้องนั่งคอยน้ำลง คือบางช่วงน้ำจะท่วมตั้งแต่ตี 4-5 พอเข้าต้นขึ้นมา
ก็มีน้ำท่วมเต็มแล้ว แต่บางช่วงพอท่วมแล้วก็ลงหมดราวตี 2-3 ฉะนั้นเราจะต้องนั่งรอให้น้ำลง
หมดเพื่อที่จะ ได้ล้างซีโคลน เพราะถ้าไม่ล้างซีโคลนแล้วเข้าชั้นเด็กมาจะเข้าเรียนไม่ได้เลย ซีโคลน
จะเลอะเต็มหมดและสิ้นมาก เราก็ต้องนั่งคอยน้ำลงเพื่อจะได้ล้างซีโคลน นอนไม่ได้เลยถึงแม้
จะว่างเพียงใด เพราะถ้านอนแล้วน้ำลงหมด เราก็จะลำบากมากเพราะต้องหาน้ำมาราด แต่ถ้า
เรานั่งเฝ้าพอน้ำคลอ ๆ ฝั้น เราก็ใช้ไม้กวาด กวาดไป ๆ พอน้ำลงหมดฝั้นก็จะสะอาดเกลี้ยงพอดี
ไม่ต้องตักน้ำราดอีก

ยี่งันวันสภาวะความขาดแคลนก็บีบรัดตัวเรามากยิ่งขึ้น ค่าน้ำค่าไฟไม่มีเสียต้อง
ไปขอผลิตแผ่นเสมอ บางทีถึงเวลาที่ผลิตเขาไว้เงินก็ยังไม่พอให้ เขาก็มาตัดไฟ ต้องวิ่งหีบหิ้ว
หรือมีข้าวของอะไรก็เริ่มนำไปจำนำ ซึ่งที่จริงสมบัติที่มีค่าก็ไม่ค่อยจะมีอะไรนักเพราะจำนำหมดตั้ง
แต่เมื่อครั้งป่วย ของที่พอจะมีไปจำนำส่วนใหญ่เป็นของใช้ของสามี เช่น นาฬิกา ปากกา ไฟแช็ก
ที่โกนหนวด เป็นต้น บางทีหมดทางจริง ๆ ก็เสื้อผ้าของสามีนั่นแหละ แอบเอาของเขาไปจำนำชั่ว
ระยะหนึ่ง แล้วรีบหาเงินไปไถ่ออกมา แล้วก็เอาไปจำนำอีก แต่ก็ไม่เคยปรึกษาบอกสามีถึงเรื่อง
ความขาดแคลน เพราะช่วงนั้นเขาก็มีภาระหนักตั้งแต่เราเริ่มป่วยมา ไทน์จะลูกที่ฝากยายเลี้ยง
ค่าขนม ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็สามีทั้งสิ้น

เราจะเอาภาระลูกชาวบ้านไปให้เขาคงไม่ได้ มีทางเดียวคือเราจะต้องดิ้นรนต่อสู้กับอุปสรรคทุกอย่างด้วยตนเอง เพื่อเราจะได้ทำงานที่เราอยากทำและเราก่อขึ้น สภาวะความขาดแคลนก็มีมากขึ้น ที่คิดที่ปรึกษาของเราก็คือเด็ก ๆ เด็กเคยดูรายการ โลกดนตรีก็แนะนำว่าเราน่าจะเขียนจดหมายไปขอร้องจากรายการ "โลกดนตรี" เขาจะเก็บค่าดูจากคนที่เข้าดูคนละ 1 บาท และเอาไปช่วยโรงเรียนที่ยากจนขาดแคลน เราจึงเขียนจดหมายไปถึงคุณเสกสรรค์ ภู่ประดิษฐ์ หลังจากนั้น 1 เดือน ทางคุณเสกสรรค์ ก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาดูข้อเท็จจริง แล้วเขาก็ได้เห็นจริงดังที่เราเล่าให้เขาฟัง เขาเห็นใจเรามาก แต่เสียใจที่เขาช่วยเราไม่ได้ เพราะเขาจะช่วยเหลือเฉพาะ โรงเรียนที่สังกัดกระทรวงศึกษาเท่านั้น อย่างเราเขาบอกเป็นโรงเรียนเถื่อน

แต่ท่านผู้นั้นก็คงไปแล้วสักพักหนึ่ง ดังนั้นรายการสารคดีส่องโลกของคุณโจ๊ย บางจาก จึงได้มาขอถ่ายทำแพร่ภาพออกไป และเมื่อเรื่องราวการทำงานได้เผยแพร่ออกไปทางรายการส่องโลก ก็มีนิตยสารและหนังสือพิมพ์บางฉบับสนใจมาขอสัมภาษณ์และเผยแพร่ให้ แม้แต่รายการ "ฝันที่เป็นจริง" ก็เคยมาถ่ายทำแพร่ภาพออกไป

และเมื่อเรื่องราวได้แพร่หลายออกไป ความช่วยเหลือจากผู้ที่ยากรับเรื่องราวก็ได้มีเข้ามา ช่วยทั้งด้านทุนทรัพย์และสิ่งของเครื่องอุปโภค บริโภค เสื้อผ้าและร่วมช่วยเหลือปรับปรุงสถานที่ยกระดับ เทพนั้ให้พ้นจากสภาพน้ำท่วมขังดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

ทุกอย่างมันดีขึ้น แต่เราก็กังไม่ฟังพอใจจากภูมิใจเลย เพราะทุกสิ่งมันเหมือนฉากการแสดงที่หลาย ๆ คนมาช่วยแต่มีสีล้นและแต่งเติมให้ มันไม่ใช่ภาพลักษณ์ที่แท้จริงของเรา ชีวิตที่จนยากขัดสนมันคือเราต่างหาก เรารู้สึกอายนี่เรามีตุ๋เย็น มีโทรทัศน์หลายเครื่อง มีเตาแก๊ส มีการก่อสร้างต่อเติมตรงนั้นตรงนี้ ซึ่งมีคนอื่นมาช่วย เราไม่มีปัญหาหรอกที่จะลงทุนทำในสิ่งนั้น

ทุก ๆ อย่างดีขึ้นพัฒนาขึ้นในทางวัตถุ แต่ใครจะทราบบ้างว่าการหมุนเวียนใช้จ่ายยังคงอยู่ในสภาพเดิม ในสภาพที่ชักหน้าไม่ถึงหลัง ยังขาดแคลน มีหนี้สินปีละมาก ๆ เพราะเมื่อเด็กเติบโตขึ้นโครงการต่าง ๆ ของเราก็จะก้าวโตตามเด็ก จากเด็กที่เราเลี้ยงและสอนให้ที่บ้าน เราก็กะเขยิบที่จะส่งให้เขาได้เรียนในโรงเรียนสามัญ เมื่อเขาอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องเข้าเรียน และพ่อแม่ หรือญาติพี่น้อง ไม่มีปัญหาจะส่งเสีย ขณะนี้เราจัดส่งเรียนอยู่ 30 คนโดยอุปการะค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

นอกจากนี้ก็เริ่มโครงการสอนตัดเย็บให้แก่กลุ่มเด็กโตและเด็กที่มีปัญหาด้านสมองไม่ปกติ ไม่สามารถเรียนในโรงเรียนสามัญเช่นเด็กอื่นได้ แต่โครงการนี้ยังไม่สำเร็จ เนื่องจากขาดบุคลากรที่จะสอนเด็กเหล่านี้ แต่ก็พยายามที่จะทำขึ้นในอนาคต

นอกจากนี้เด็กกลุ่มที่เราส่งให้เรียนอยู่เหล่านี้บางคนที่มีปัญหาทางครอบครัวมากจนไม่มีทางแก้ไข เราก็อนุเคราะห์รับเด็กเหล่านี้มาพักอยู่ที่บ้าน ซึ่งขณะนั้นก็พักอยู่ 12 คน

นี่แหละชีวิตและงานที่ทำอยู่ ถ้าจะถามว่าเราได้อะไรจากการดำเนินงานนี้ สิ่งที่ได้ก็คือความสุข ความสุขที่ได้สร้างสุขให้แก่เด็ก ให้เขาได้มีที่กิน ที่เล่น

และยิ่งใหญ่ที่สุดในความสุขที่ได้รับคือการที่เราได้ช่วยให้เด็กกลุ่มหนึ่งซึ่งมีท่าทีว่าจะหมดโอกาสในการศึกษาเล่าเรียน แต่เราก็ได้เป็นทุนให้เขาเกาะ เพื่อเขาจะได้มีโอกาสเรียน มีความรู้มีงานทำเช่นคนอื่น และตัวเองก็ไม่ต้องเกาะผู้อื่นเป็นภาระแก่สังคม สำหรับกลุ่มคนยากจนที่มีปัญหา เราคือครูผู้มีพระคุณแก่เขาและลูก ๆ เขาเกิดทุนสรรเสริญเรา แต่สำหรับปฏิกิริยาของบ้านใกล้เคียงเรียงกับเรา เราก็คือคนไม่ดีทำให้ชุมชนของเขาอีกทักคิกโครม เราทำให้มีคนจนมาเดินสวนทางกับเขา เกะกะแซ้งซาเขา เขาปิดทางครึ่งหนึ่งเพื่อไม่ให้คนจนเดินผ่านบ้านเขา แต่เขากลับมาเดินผ่านบ้านเรา แปลกดีไหม

นวนน้อย ทิมกุล

1 มีนาคม 2537

เด็กและเยาวชนไทย :

เหยื่อแห่งการพัฒนา

เศรษฐกิจที่ไม่สมดุล

การพัฒนาเศรษฐกิจไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึงปัจจุบัน ก่อให้เกิดภาพ 2 ด้านที่ขัดแย้งกัน ด้านหนึ่งเป็นการอยู่ดีมีสุขและเป็นที่ยอมรับของเด็กของผู้ที่อยู่ในแวดวงที่มีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา แต่ในอีกด้านหนึ่งเป็นความขมขื่นทุกข์ยากของชาวนาล้มละลาย ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบในทางลบจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลและการกระจายผลประโยชน์ที่ไม่ทั่วถึง

การจำเริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ย่อมมีทั้งต้นทุนและผลประโยชน์ ระบบโครงสร้างสังคมและการเมืองของไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นระบบโครงสร้างที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มประชาชนที่อยู่สาขาอุตสาหกรรม การค้า และบริการ รวมทั้งผู้ที่มีอำนาจทางทหารและการเมือง เป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์ที่สุดเป็นบวก ส่วนกลุ่มประชาชนที่อยู่ในสาขาการเกษตร รวมทั้งผู้ที่มีฐานะยากจนและไร้อำนาจทางการเมือง เป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์ที่สุดเป็นลบ สถานการณ์ที่ได้เปรียบและเสียเปรียบเช่นนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นถาวรตลอดเวลา 30 ปีที่ผ่านมา

ยิ่งกว่านั้น ในท่ามกลางคนยากจนและไร้อำนาจเหล่านี้ เด็กและเยาวชนจำนวนมากที่สุด เพราะไม่อยู่ในสถานะที่จะปกป้องตัวเองได้

ในการประชุมประจำปีของสมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย ร่วมกับคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อเดือนตุลาคม 2532 วิทยากร เชียงกูล ได้เสนอบทความประ-

มวลผลกระทบในทางลบของการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีต่อเด็กและเยาวชนไทยในแง่มุมต่าง ๆ อย่างน่าสนใจ ในที่นี้จึงขอนำเนื้อหาจากบทความดังกล่าวมาเสนอโดยสังเขป ดังนี้

1. การไ้แรงงานเด็กในสาขาอุตสาหกรรม การค้า และบริการ

การสำรวจแรงงานในปี 2529 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าเด็กในช่วงอายุ 11 - 14 ปี ที่มีงานทำ 1.05 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21 ของเด็กในช่วงอายุนี้นี้ แสดงว่าเด็กในวัยนี้ทุก 5 คน มีอยู่ 1 คนที่ต้องทำงาน อย่างไรก็ตาม การสำรวจนี้ไม่ได้รวมเด็กในช่วงอายุ 7 - ต่ำกว่า 11 ปีไว้ด้วย ซึ่งหากนับรวมแล้วจำนวนแรงงานเด็กคงมีประมาณ 1.5 - 1.7 ล้านคน

เนื่องจากการจ้างแรงงานเด็ก ผู้จ้างสามารถจ่ายค่าจ้างต่ำ จึงเป็นที่นิยมของนายจ้างบางกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจ้างที่เพิ่งเริ่มตั้งตัว การสำรวจในปี 2529 พบว่ามีการใช้แรงงานเด็กในสาขาอุตสาหกรรมราว 35,700 คน ทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและอุตสาหกรรมในครัวเรือน เด็กเหล่านี้ต้องทำงานหนักประมาณวันละ 10 - 14 ชั่วโมง ทั้ง ๆ ที่กฎหมายแรงงานกำหนดการทำงานวันละ 8 ชั่วโมง สภาพแวดล้อมที่ทำงานและที่พักไม่ถูกสุขลักษณะและได้รับค่าแรงต่ำมากเฉลี่ยชั่วโมงละ 0.40 - 1.10 บาทเท่านั้น นายจ้างมักใช้วิธีจ่ายเงินให้ผู้ปกครองเป็นรายปี ปีละ 3 - 4 พันบาท เด็กต้องอยู่กับนายจ้างตลอดเวลา ไม่มีอิสระในการออกนอกสถานที่ ในกรณีที่เจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน มัก

ไม่ได้รับการรักษาหรือการชดเชยที่เหมาะสม ทำให้มีเด็กจำนวนมากที่พิการจากการทำงาน แรงงานเด็กในสาขาการค้าและบริการมี ประมาณ 84,000 คน ส่วนใหญ่ทำงานในบ่ม น้ำมัน สถานบริการต่าง ๆ แผลงลอยขายของ คนเก็บค่าโดยสารรถสองแถว รับประทานบ้าน ฯลฯ แรงงานเด็กเหล่านี้ต้องทำงานทุกวัน ๆ ละ 11 - 12 ชั่วโมง รวมทั้งการทำงานในช่วง กลางคืน 22.00 - 6.00 น. ได้ค่าแรงต่ำและ ที่พักอาศัยที่นายจ้างจัดไว้ส่วนมากไม่ถูก สุขลักษณะ

2. แรงงานเด็กในสาขาเกษตรกรรม

ร้อยละ 87 ของแรงงานเด็กทำงานอยู่ใน สาขาเกษตรกรรม มีเด็กจำนวนมากที่ต้องติด ตามพ่อแม่ผู้ปกครองไปรับจ้างในไร่นาของคน อื่น เช่น ไร่อ้อย และไร่มันสำปะหลัง เป็นต้น ซึ่งต้องทำงานหนักและได้รับอุบัติเหตุจากการ ทำงานเสมอ-ๆ

3. การเอาเปรียบทางเพศต่อเด็กและ เยาวชน

การเอาเปรียบทางเพศต่อเด็กและเยาวชน มี 2 ลักษณะ คือ (1) การล่อลวง ช่มชู้ และ ทำอนาจาร (2) การชักจูงหรือบีบบังคับให้เด็ก เป็นโสเภณี

การพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการเสพสุข ทางวัตถุ และการใช้เงินซื้อความสุขส่วนตัวโดย ไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น ทำให้ การประพฤติผิดทางเพศต่อเด็กและเยาวชนระ- บาดไปทั่ว เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการถูก ช่มชู้มากที่สุดได้แก่พวกที่ทำงานตามบ้าน ร้านค้า โรงงานตึกแถว การช่มชู้นอกจาก สร้างความกระทบกระเทือนต่อผู้ที่ถูกช่มชู้ แล้วยังเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ การลอบทำแท้ง และการทอดทิ้งทารกไว้ตามโรงพยาบาลซึ่งตก ประมาณปีละมากกว่า 2,000 คน

ปัจจุบันทั่วประเทศมีโสเภณีประมาณ 1 ล้านคน จำนวนมากมายมหาศาลนี้ไม่ได้สร้าง

ความตระหนักตกใจแก่ผู้นำประเทศ บุคคลเหล่านี้ เพียงแต่กล่าวว่าญี่ปุ่นและเกาหลีก็เคยมีปรากฏ การณ์แบบนี้มาแล้ว พร้อมกับสรุปอย่างคนสั้น คิดว่าไทยก็จะต้องมีปรากฏการณ์นี้ด้วย

ในจำนวนผู้ประกอบอาชีพบริการทาง เพศ มีโสเภณีเด็กและเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี ราว 7 แสนคน และอายุต่ำกว่า 15 ปี ราว 6 หมื่นคน ปัจจุบันโสเภณีเด็กมีแนวโน้มว่าอายุ จะน้อยลงเรื่อย ๆ อยู่ในช่วง 9 - 12 ปี

ปัญหาโสเภณีเริ่มขยายตัวเมื่อมีการตั้ง ฐานทัพของสหรัฐอเมริกาในไทย ต่อมาเมื่อมี การถอนทหารออกไป หญิงบริการและผู้ประ- กอบการที่ชินกับการหารายได้แบบสบาย ๆ ก็ ไม่เต็มใจเปลี่ยนอาชีพ ประกอบกับรัฐได้ปล่อย ปล่อยละเลย ต่อมาเมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงมีการพุ่งเป้าไปที่นักท่องเที่ยว

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจโสเภณีเติบโต อย่างไม่หยุดยั้ง คือ นายหน้าหาเด็ก (ส่วนหนึ่ง เป็นโสเภณีที่ปลดระวางแล้ว) พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง (ส่วนหนึ่งเป็นโสเภณีที่ปลดระวางแล้วเช่น กัน) เจ้าของโรงแรม แมงดา ค้ารวจ รวมทั้ง พ่อแม่ที่อยากได้เงินจากการขายลูก ต่างก็ได้ ส่วนแบ่งผลประโยชน์อย่างทั่วถึง บุคคลเหล่านี้ จึงทำตัวเสมือนหนึ่งเป็นแนวร่วมที่ช่วยกันค้ำ จุนธุรกิจนี้ให้ยืนยงต่อไป ชึ่งเมื่อคำนวณถึงมูลค่าผลประโยชน์ในธุรกิจนี้ซึ่งตกประมาณปีละ 5 - 6 หมื่นล้านบาทแล้ว ความหวังที่จะเห็น จำนวนโสเภณีลดน้อยถอยลงตามลำดับจะยิ่ง เลือนลาง

4. เด็กก่อก่ออาชญากรรมและติดยา เสพติด

การกระจายทรัพย์สิน รายได้ สิทธิ และ โอกาสต่าง ๆ อย่างไม่เป็นธรรม อันเป็นนโยบายของการพัฒนาเศรษฐกิจในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา เป็นเหตุให้เด็กส่วนหนึ่งได้รับการเลี้ยงดูใน สภาพแวดล้อมที่ยากจนข้นแค้น ถูกบีบบังคับทั้ง

ร่างกายและอารมณ์ เกิดความรุนแรงและการ
ขี้ขลาดให้ทำผิดกฎหมาย เช่น ลักทรัพย์ วิ่งราว
ข่องโจร ทำร้ายร่างกาย และติดยาเสพติด เป็น
ต้น เด็กเหล่านี้มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ประสบ

หายนะทางเศรษฐกิจ และหาทางออกโดยการ
ดื่มสุรา ยาเสพติด หรือต้องโทษ เด็กขาดการ
เอาใจใส่จากพ่อแม่ผู้ปกครอง จึงมีแนวโน้มที่จะ
ทำผิดกฎหมายได้ง่าย เฉพาะในปี 2531 มีเด็ก
และเยาวชนอายุ 7 - 18 ปี ทำผิดกฎหมายรวม
2,254 คน มีผู้ประมาณว่าขณะนี้มียาชนอายุ
ต่ำกว่า 25 ปี ติดยาเสพติดราว 3.5 แสนคน
นอกจากนี้ยังมีเด็กเร่ร่อนอยู่ในเมืองใหญ่ประ-
มาณ 10,000 คน

5. รัฐกับการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน

รัฐบาลทุ่มเทงบประมาณจำนวนมหาศาล
ในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
และการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหาร แต่
ให้งบประมาณและกำลังคนที่ทำงานสงเคราะห์
และพัฒนาเด็กน้อยมากทั้ง ๆ ที่โฆษณาอยู่เสมอ
ว่า “เด็กคืออนาคตของชาติ” สำนักงานคณะ
กรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่ง
ชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับงบประ-
มาณปี 2533 จำนวน 32.5 ล้านบาท ซึ่งทำอะไร
ไม่ได้มาก และถึงแม้ว่างานที่เกี่ยวกับเด็กและ
เยาวชนยังมีกระจายไปอยู่ในกระทรวงอื่น ๆ
แต่เมื่อรวมงบประมาณที่อยู่ในแผนพัฒนาเด็ก
และเยาวชนของทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน ก็มี
เพียง 74 ล้านบาทเท่านั้น เปรียบเทียบกับงบ
ด้านการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งมีจำนวน
ถึง 59,528 ล้านบาท

กล่าวโดยสรุป ปัญหาของเด็กและ
เยาวชนนับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หากเรายัง
คงดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแบบเน้น
การเจริญเติบโต ซึ่งเป็นการพัฒนาเพื่อกลุ่มที่
มีอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น แต่
ละเลยผลกระทบทางลบที่มีต่อกลุ่มที่ไร้อำนาจ
ใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเป็นเช่นนี้สังคมไทยจึงเป็น
สังคมที่ยากไร้และปราศจากความมั่นคง นั่น
คือยากไร้เมตตากรุณาที่มีต่อเพื่อนร่วมชาติ
และประชาชนจำนวนมากขาดความมั่นคงใน
การยังชีพอยู่ในสังคมที่พูดภาษาเดียวกัน

หมายเหตุ : คัดลอกจากเศรษฐกิจสาร ฉบับปีที่ 4/1